ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ Registration No:											

24

26E208

ವಿಷಯ ಸಂಕೇತ
Subject Code **24**

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ / GEOGRAPHY

(Kannada and English Versions)

ಸಮಯ: 3 ಗಂಟೆ 00 ನಿಮಿಷಗಳು (ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 40) ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು: 80

Time : 3 Hours 00 Minutes] [Total No. of Questions : 40] [Max. Marks : 80

(Kannada Version)

ಸೂಚನೆಗಳು :

1. **ಭಾಗ – 'ಎ'** ನಲ್ಲಿರುವ **1** ರಿಂದ **16**ರ ವರೆಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬರೆದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
2. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಸೂಕ್ತ ನಕ್ಷೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
3. ಗ್ರಾಫ್ ಮತ್ತು ವೃತ್ತ ನಕ್ಷೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ **ಭಾಗ-ಇ** ಯಲ್ಲಿ **ದೃಷ್ಟಿವಿಕಲಚೇತನ** ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ **ಬಿ- ವಿಭಾಗ**ದಿಂದ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
4. ವೃತ್ತಾಲೇಖವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸುವುದು.

ಭಾಗ - ಎ

I. ಕೆಳಗಿನ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ : **(5 × 1 = 5)**

1) ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು

a) ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವರ್ಗ

b) ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

c) ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ

d) ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ

2) **2012** ರ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ

a) **5** ಬಿಲಿಯನ್

b) **6** ಬಿಲಿಯನ್

c) **7** ಬಿಲಿಯನ್

d) **8** ಬಿಲಿಯನ್

3) **ಪಟ್ಟಿ-I** ನ್ನು **ಪಟ್ಟಿ-II** ರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ.

	ಪಟ್ಟಿ – I (ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು)		**ಪಟ್ಟಿ – II (ಪ್ರದೇಶಗಳು)**
A.	ಮಸಾಯಿ	**1.**	ನೈಜೀರಿಯಾ
B.	ಬೆಡೂಯಿನ್	**2.**	ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ
C.	ಕಿರ್ಗೀಸ್	**3.**	ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾ
D.	ಫುಲಾನಿ	**4.**	ಸಹಾರಾ ಮರುಭೂಮಿ

ಸಂಕೇತಗಳು :

a) **A – 2, B – 1, C – 4, D – 3**

b) **A – 3, B – 4, C – 2, D – 1**

c) **A – 2, B – 3, C – 1, D – 4**

d) **A – 4, B – 2, C – 3, D – 1**

4) ಹೇಳಿಕೆ **(A):** ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.

ಕಾರಣ **(R):** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತ, ಅನಿಶ್ಚಿತ, ಅಕಾಲಿಕ ಮಳೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದ ಸಂಭವನೀಯತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಂಕೇತಗಳು :

a) **(A)** ಮಾತ್ರ ಸರಿ

b) **(R)** ಮಾತ್ರ ಸರಿ

c) **(A)** ಮತ್ತು **(R)** ಎರಡೂ ಸರಿ

d) **(A)** ಮತ್ತು **(R)** ಎರಡೂ ಸರಿ ಇಲ್ಲ

5) ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ.

i) ಕೊಚ್ಚಿ ಬಂದರು ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕೇರಳದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬಂದರು.

ii) ನವ ಮಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರಾಗಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

iii) ಎನ್ನೋರ್ ಬಂದರು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಕಾರ್ಪೋರೇಟ್ ಬಂದರಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸರಿ ಇವೆ?

a) **(i)** ಮತ್ತು **(ii)** ಮಾತ್ರ ಸರಿ

b) **(ii)** ಮತ್ತು **(iii)** ಮಾತ್ರ ಸರಿ

c) **(i)** ಮತ್ತು **(iii)** ಮಾತ್ರ ಸರಿ

d) **(i), (ii)** ಮತ್ತು **(iii)** ಸರಿ

II. ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪದವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ: **(5 × 1 = 5)**

(ತಾರಾಪುರ, ಜುಲೈ **11**, ದೂರದರ್ಶನ, ಜೂನ್ **11**, ಒರಿಜಿನ್ ಆಫ್ ಸ್ಪೀಸೀಸ್, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ**)**

6) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಾರ್ವಿನ್‌ರವರು _____ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

7) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಿನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ _____ ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು.

8) _____ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಕ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

9) ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ _____

10) **20**ನೇ ಶತಮಾನದ ಅದ್ಭುತ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ _____

III. 11) ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ: **(5 × 1 = 5)**

ಎ	ಬಿ
a) ದ್ವಿತೀಯ ಉದ್ಯೋಗ	**i)** ಜೇಮ್ಸ್ ವ್ಯಾಟ್
b) ಉಗಿಯಂತ್ರ	**ii)** ಕೊಪ್ಪಲು
c) ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳು	**iii)** ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆ
d) ಶಿಶು ಮರಣ ನಿಯಂತ್ರಣ	**iv)** ಕೈಗಾರಿಕೆ
e) ಕೂಳೆ ಬೇಸಾಯ	**v)** ಮೀನುಗಾರಿಕೆ
	vi) ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ

IV. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ **ಒಂದು ಪದ** ಅಥವಾ **ಒಂದು ವಾಕ್ಯ**ದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ: **(5 × 1 = 5)**

12) ನವೀಕರಿಸಿದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದ ಎಂದರೇನು?

13) ಆಂತರಿಕ ವಲಸೆಯ ಅರ್ಥ ಬರೆಯಿರಿ.

14) ತೃತೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ.

15) STP – ವಿಸ್ತರಿಸಿ.

16) ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

ಭಾಗ – ಬಿ

V. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ **ಐದು** ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ **2** ರಿಂದ **3** ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ: **(5 × 2 = 10)**

17) ರಾಜಕೀಯ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ.

18) ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಕಂಡುಬರುವ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

19) ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

20) ಆಡಳಿತ ನಗರಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ.

21) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳು ಯಾವುವು?

22) ಸೌರಶಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವವೇನು?

23) ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಮದಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

24) ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದ ವಿಧಗಳಾವುವು?

ಭಾಗ - ಸಿ

VI. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ **ಏಳು** ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ **20** ರಿಂದ **25** ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ: **(7 × 5 = 35)**

25) ಪ್ರಪಂಚದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

26) ಸಾರಿಗೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

27) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

28) ವಲಸೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

29) ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸವಿವರ ನೀಡಿ.

30) ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದರೇನು? ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

31) ಹತ್ತಿಯ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಮತ್ತು ವಿವರಿಸಿ.

32) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

33) ಭಾರತದ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

34) ಮುಂಬೈ–ಪುಣೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.

35) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

36) ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.

37) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಭಾಗ - ಡಿ

VII. (A) ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ **ಒಂದು** ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ: **(1 × 5 = 5)**

38) ದ್ವಿತೀಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೂಲಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ.

39) ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಳ ಸ್ತಂಭಾಲೇಖ ರಚಿಸಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ: ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ **(1971-2011)**

ವರ್ಷಗಳು	**1971**	**1981**	**1991**	**2001**	**2011**
ಸಾಕ್ಷರತೆ (%)	**41.6**	**48.8**	**67.3**	**76.1**	**82.9**

(B) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ: **(1 × 10 = 10)**

40) ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ವೃತ್ತಾಲೇಖವನ್ನು ರಚಿಸಿ:

ಭಾರತ: ಆಯ್ದ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ– **2012**

ಬೆಳೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)
ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು	**35.5**
ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	**16.4**
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	**12.0**
ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು	**11.0**
ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳು	**5.1**
ಒಟ್ಟು	**80**

ಭಾಗ - ಇ

(ದೃಷ್ಟಿ ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ)

VII. (A) ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ **ಒಂದು** ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ **20** ರಿಂದ **25** ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ : **(1 × 5 = 5)**

38) ಭಾರತದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಾಂಕದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

39) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಎಂದರೇನು? ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

(B) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ : **(1 × 10 = 10)**

40) ಹಿರಾಕುಡ್ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

(English Version)

Instructions:

1. *For question nos. 1 to 16 from PART – A, only the first written answers by the students will be considered for evaluation.*
2. *Please substantiate your answer with suitable map, diagram, data…, etc. wherever necessary.*
3. *For questions having Graph and Pie diagram alternative questions are given from the PART – B of the text book at the end of question paper in PART – E for* **VISUALLY-CHALLENGED STUDENTS.**
4. *Construct the pie diagram compulsorily in answer booklet only.*

PART – A

I. Answer the following multiple choice questions: **(5 × 1 = 5)**

1) The natural features on the earth's surface.

a) Soil and Vegetation

b) Religion and Culture

c) Agriculture and Industry

d) Transport and Communication

2) The world population according to UN population data 2012.

a) 5 billion

b) 6 billion

c) 7 billion

d) 8 billion

3) **Match List – I with List – II and choose the correct answer using the codes given below:**

	List – I (Tribes)		List – II (Region)
A.	Masai	1.	Nigeria
B.	Bedouins	2.	Central Asia
C.	Kirghiz	3.	East Africa
D.	Fulani	4.	Sahara Desert

Codes:

(a) A – 2, B – 1, C – 4, D – 3

(b) A – 3, B – 4, C – 2, D – 1

(c) A – 2, B – 3, C – 1, D – 4

(d) A – 4, B – 2, C – 3, D – 1

4) **Assertion (A): Irrigation facility is most necessary for agriculture in India.**

Reason (R): Irregular, uncertain, limited nature of rainfall and probability of drought is common in India.

Codes:

a) (A) only correct

b) (R) only correct

c) Both (A) and (R) correct

d) Both (A) and (R) not correct

5) Consider the following statements:

i. Kochi Port is natural harbour located on the western coast of India in Kerala.

ii. New Mangaluru is a main port of Karnataka which serves Karnataka and Kerala.

iii. Ennore Port is the India's first corporate port.

Which of the above statements are correct?

a) i and ii only correct

b) ii and iii only correct

c) i and iii only correct

d) i, ii and iii correct

II. Fill in the blanks by choosing the appropriate words given in the bracket: (5 × 1 = 5)

(Tarapur, July 11, Television, June 11, Origin of Species, Himachal Pradesh)

6) Charles Darwin published the book _____

7) World Population Day is observed every year on _____

8) Bhakra dam is constructed in the state of _____

9) _____ is the India's first nuclear power plant.

10) The wonder box of 20th century is _____

III. Match the following: **(5 × 1 = 5)**

	A	B
11)	a) Secondary occupation	i) James Watt
	b) Steam engine	ii) Hamlets
	c) Small villages	iii) Sugarcane crop
	d) Control of infant mortality	iv) Industry
	e) Ratoon cropping	v) Fishing
		vi) Janani Suraksha Yojana

IV. Answer the following questions in a word or a sentence: **(5 × 1 = 5)**

12) What is Neo Determinism?

13) Write the meaning of Internal Migration.

14) Give an example for tertiary occupations.

15) STP - Expand.

16) Name the first newspaper of India.

PART – B

V. Answer any FIVE of the following questions in 2 to 3 sentences each: **(5 × 2 = 10)**

17) Quote the important elements of Political Geography.

18) Name any two countries which are having low growth rate of population.

19) Mention the types of mining.

20) Give two examples of administrative towns.

21) What are the major sources of irrigation in India?

22) What is the importance of solar energy?

23) List out the goods imported from foreign countries to India.

24) Which are the types of environment pollution?

PART – C

VI. Answer any SEVEN of the following questions in 20 to 25 sentences each: ($7 \times 5 = 35$)

25) Briefly write about the population composition of the world.

26) List out the significance of transportation.

27) Write about the factors responsible for uneven distribution of population in India.

28) Analyse the effects of migration.

29) Explain rainwater harvesting in detail.

30) What is Green Revolution? Discuss about the merits of Green Revolution.

31) List out and explain the geographical conditions required for the cultivation of cotton.

32) Describe the distribution and production of iron ore in India.

33) Write a note on the hydroelectricity of India.

34) Discuss the advantages of Mumbai–Pune industrial regions.

35) Explain the importance and distribution of sugar industry in India.

36) Explain about the National Highways of India.

37) Analyse the challenges of sustainable development in India.

PART –D

VII. (A) Answer any ONE of the following questions: (1 × 5 = 5)

38) Describe the sources of secondary data.

39) Construct a simple bar graph by using the following data:

Karnataka: Male Literacy Trend (1971-2011)

Years	1971	1981	1991	2001	2011
Literacy(%)	41.6	48.8	67.3	76.1	82.9

(B) Answer the following question: (1 × 10 = 10)

40) Construct a pie diagram by using the following data:

India: Area of selected monsoon crops-2012

Crops	Area (In lakh hectares)
Foodgrains	35.5
Pulses	16.4
Oilseeds	12.0
Commercial crops	11.0
Other crops	5.1
Total	80

PART – E
(FOR VISUALLY-CHALLENGED STUDENTS ONLY)

VII. (A) Answer any ONE of the following questions in 20 to 25 sentences: (1 × 5 = 5)

38) Analyse the factors affected on Human Development Index in India.

39) What is Horticulture? Explain its development in India.

(B) Answer the following question: (1 × 10 = 10)

40) Explain the important features and aims of Hirakud project.

———————